

RECHTER JAN VAN DER DOES

Advocaat en officier van Justitie

‘Ik zie dat het parket de jongste bediende heeft gestuurd.’

De woorden komen uit de mond van mr. Hein van Zutphen. De zaak is net uitgeroepen en ieder zoekt zijn plaats. Aan de verdachten wordt een stoel gewezen, de tolken schuiven tussen hen in, de advocaten schikken hun dossier op de lessenaar, en een paar belangstellende politiebeamten kijken wat besluiteloos om zich heen. Te midden van het rumoer van het schikken en schuiven, klinkt de zin. Hij hangt als een prop in de lucht, en had gemakkelijk verloren kunnen gaan. Pas bij het requisitoir blijkt dat hij haarfijn is opgevangen door de zittingsofficier.

Mr. Van Zutphen is een dertiger met een nors gezicht. Zijn volle haardos heeft een voor zijn leeftijd opmerkelijk grijze kleur. De staalblauwe ogen onderstrepen de indruk van ongenaakbaarheid.

Veel advocaten hebben een zekere vaardigheid ontwikkeld om conversatie met zwier te laten verlopen. Ze praten met de één, knipogen naar een ander, lanceren een bon-mot naar een derde, en dat allemaal tegelijkertijd. Het is de vaardigheid van een schaker die op verschillende borden zijn kunsten vertoont. Het lijkt allemaal vanzelf te gaan, maar pas als de spreker zich na afloop onbespied waant, valt op hoe vermoeiend het is geweest. De vitale opgewektheid en de gulle lach verdwijnen uit het gelaat, en daarvoor in de plaats komt een sombere en in zichzelf gekeerde expressie.

Zo een man is mr. Van Zutphen niet. Hij gaat zijn gang en het lijkt hem niet te interesseren of hij daarbij innemend overkomt. Het is zeker zijn ambitie niet om bij conversatie meer dan één bal in de lucht te houden.

Het is een publiek geheim dat hij een relatie heeft met een collega. In de gangen van het gerechtsgebouw wordt er wat besmuikt over gesproken, waarbij het niet duidelijk is of men zich zorgen maakt over zijn echtgenote die in een uithoek van het arrondissement in alle eer en deugd de kinderen opvoedt, of dat men zich uit afgunst of afkeer afvraagt hoe deze onsympathieke man twee vrouwen aan zich weet te binden.

Bij het requisitoir komt de officier terug op de gewraakte zin. Het is één van haar eerste zittingen en nu pas wordt duidelijk hoe gekwetst ze is. Ze heeft de hele zitting gewacht en geworsteld met haar protest, maar nu ze er eenmaal lucht aan geeft, hakkelt ze van woede.

illustratie: Andre Kljisen

Mr. Van Zutphen toont de verongelijkte verbazing van een terechtgewezen taxichauffeur.

Mevrouw de officier moet niet moeilijk gaan doen, zo is ongeveer zijn betoog, want het was haar toch duidelijk genoeg dat de zaaksofficier hem schandelijk had behandeld. En nu hij had verwacht de desbetreffende officier de zaak behoorlijk in te peperen, wordt hij met een vervangster opgezadeld die natuurlijk van niets weet.

De rechtbank maant mr. Van Zutphen om in het vervolg kwetsende opmerkingen achterwege te laten.

Mokkend verlaat hij de zaal, nagestaard door in gepeins verzonken rechters. Hun gedachten laten zich raden: vandaag heeft hij al de woede van één vrouw over zich afgeroepen; in zijn simultane leven moet het ongewis zijn tegen welke stemming hij bij de andere twee oploopt.

De onverzettelijke rug van mr. Van Zutphen geeft echter niet de indruk dat deze spinsels zijn eerste zorg zijn.